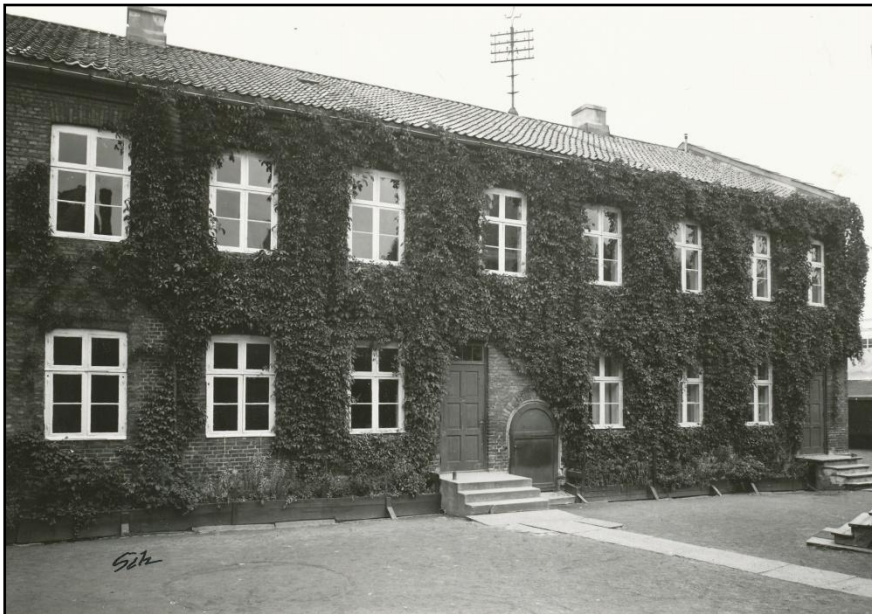

Historieglimt 191

Yrkesskolen på Lademoen 1810-1839

Den yrkesskolen som skal omtales her, lå ikke på Lademoen i hele sin eksistens. Den ble åpnet på Bakklandet i 1810. Initiativtakeren var kjøpmann Ole Olsen Quam (1766-1836). Han blir gjerne presentert som «dannebrogsmand». Han hadde nemlig fått Dannebrogsordenen av den dansk-norske kongen og det var en stor ære. Han var kjøpmann på Bakklandet og hadde stor interesse for utdanning. Han startet en skole som først fikk navnet «Baklandets arbeidsskole». Den åpnet 29. mars 1810 og fikk plass på Baklandets fellesskole. Den lå det Nygata og Nedre Bakklandet møtes. Arbeidsskolen fikk plass i et lite loftsrom. Den ble drevet av frivillige gaver fra privatfolk og fikk noe støtte fra «Det velgjørende Selskab» som var dannet av biskop Peder O. Bugge i 1809. Dets oppgave var «at forekomme armod, udbrede

Foto: Trondheim Byarkiv.

arbeidsomhed og standse immoralitet.» Da dette selskapet ble nedlagt i 1813 ble dets midler overlatt til arbeidsskolen. Skolen, som var den første i sitt slag i Trondhjem, gav undervisning i tre-, metall- og bensløyd. Det guttene lagde ble

solgt til inntekt for skolen. De lagde

ulike typer leketøy og mange nyttegenstander. Som oppmuntring til flid fikk guttene premier. Quam var selv forstander for skolen og sørget for økonomien. Skolen gikk godt de første årene, men i 1817 måtte den stanse fordi flere av dem som hadde støttet skolen enten var døde eller hadde flyttet fra byen. Det var meningen at stansen skulle være midlertidig.

I januar 1825 kom skolen til Lademoen. Den utrettelige Ole O. Quam fant tiden inne til å gjenoppta arbeidsskolens virksomhet. Han fikk skoledireksjonens tillatelse til å startet skolen på nytt på fastskolen på Lykkens Prøve på Lademoen. Her ble skolen stilt under oppsikt og ledelse av Strindens bygdekommisjon. Lademoen lå jo på denne tiden under Strinda. Presten i Strinda, visepastor Henrik August Angell (1788-1861), var meget interessert i utbygging av skolevesenet. Vi må gjøre en liten digresjon om hvor skolen lå. En

viktig kilde til dette historieglimtet er Lars Kåre Hunnes, *Bispehaugen skole 75 år 1898-1973*, Trondheim 1973. Han skriver uttrykkelig at skolen holdt til på Lykkens Prøve på Reina: «*Eiendommen ble nå (1819) delt i to parseller, men begge beholdt navnet Lykkens Prøve. Som rimelig kan være, er de to stedene ofte blitt forvekslet med hverandre. Skolestedet Lykkens Prøve lå ifølge Strinda bygdebok III nordenfor den nåværende jernbanelinjen over Lademoen, altså på Gardemoen på Reina*». Her er det ikke plass til å drøfte dette spørsmålet. Det noteres bare.

Som lærer ved Industriskolen på Lademoen, som skolen nå ble kalt, ble det ansatt en særlig dyktig gravør og treskjærer. Som tidligere ble skolen drevet ved frivillige gaver. Dessuten gav Strindens skolekasse årlig 15 riksdaler (rdl.) og Strindens bygdekommisjon bidro med noen tønner korn som læreren hadde i tillegg til sin faste lønn. Inntektene ved salg av det guttene lagde gikk også som tillegg til lærerens lønn. I 1834 sluttet læreren etter ti års dyktig innsats. Han fikk da stilling som gravør i Norges bank som hadde sitt hovedkontor i Trondhjem. Da det var vanskelig å finne en ny lærer ble det et opphør i skolens virksomhet til 1838. Da kom den i gang igjen takket være kjøpmann Quam. Da han døde i 1836, hadde han testamentert til skolen et legat på 200 rdl. Rentene av legatet skulle gå til vedlikehold av skolens bygninger.

I 1838 lyktes visepastor Angell å få tak i en ny lærer. Det så lyst ut for utviklingen. Den nye læreren var en flink metallarbeider, urmaker og smed, men han fikk dessverre virke en altfor kort tid ved skolen. Det nyopprettede Strindens formannskap etter den nye formannskapsloven besluttet at skolekassen ikke lenger skulle yte bidrag til industriskolen. Det ble kroken på døra. Industriskolen måtte opphøre i 1839. En gjør seg mange tanker om det nye lokaldemokratiet som kom med den loven som innførte det kommunale selvstyret i landet vårt. De bestemmende menn i Strinda så ikke verdien av yrkesutdanning. De holdt seg til det gamle synet at sønn skulle gå i fars fotspor og lære det han trengte av faren og hans arbeidskolleger. Det var unødvendig med egen skolegang for å lære et yrkesarbeid. Fremveksten av yrkesopplæring i Norge er historien om mange forgjeves forsøk og mange kortlevde tiltak. Veien frem til dagens yrkesopplæring er en krokete vei med mange omlegninger. Ja, fremdeles kan det være vanskelig nok å få gehør for opplæring til konkrete jobber som må utføres i dagens samfunn.

La oss et øyeblikk se på hva som fikk støtte. Visepastor til Strinden, H. A. Angell, kom til å bety mye for skolen i Strinda. Han ble senere den første ordføreren i Strinda formannsskapsdistrikt, altså kommune. I 1819 forslo han for Nidaros stiftsdireksjon som besto av biskop og stiftsamtmann, at gården Lykkens Prøve skulle kjøpes til skoletomt til fastskole for Strinda. Helt siden forordningene om konfirmasjonen i 1736 og om alminnelig skoleplikt av 1739 hadde det vært pålagt kirkens folk å få den nødvendige undervisning på plass, men pengene manglet. Tiden gikk og på begynnelsen av 1800-tallet var planen å få en fast skole ved hver hovedkirke. Tidligere hadde omgangsskolen dominert.

Angells søknad fikk positivt svar. Lykkens Prøve ble innkjøpt fra eieren grev Trampe for 400 rdl. Menigheten hadde allerede samlet inn 130 rdl. Eiendommen var på 3 mål med to bra bygninger pluss noen uthus. Fastskolen kom i gang med klokkeren i Lade kirke som lærer. Han fikk fri bolig på skolen. Barna fikk 24 ukers undervisning i året. Grunnskolen fikk altså en fin utvikling, men det som kan kalles en videregående undervisning som Angell ivret for, den ble kuttet ut.